

Toto Babiš neuslyší rád. Vlivný komunista Dolejš: “S vládou nám došla trpělivost!” Babiš může velice snadno přijít o většinu v Poslanecké sněmovně.

- CZ24 News | 11. února 2021

ČESKO: Vláda Andreje Babiše může přijít o většinu v Poslanecké sněmovně. Vlivný komunistický poslanec Jiří Dolejš v rozhovoru naznačuje, že pohár trpělivosti v KSČM již skutečně přetekl. Podle jeho slov je nezbytná naprosto jasná a srozumitelná emancipace KSČM od vládního hnutí ANO. Jako člen rozpočtového výboru se pak Dolejš kriticky staví také k tomu, jak vláda bojuje s pandemií covidu-19. „Stavět proti sobě ochranu zdraví a ekonomiku je zavádějící. Zdravý občan je základem fungující ekonomiky a kolabující ekonomika nutně postihne i funkčnost resortu zdravotnictví. Zde je chyba vlády, že více nevnímala věcnou kritiku cílení restrikcí a kompenzací. Lze se poučit i z jiných zemí, které nešly tak daleko v zavírání různých provozoven. U nás to mělo někdy zbytečně likvidační charakter,“ uvedl poslanec.

Vedení KSČM doporučilo svým poslancům, aby nepodpořili prodloužení nouzového stavu, o kterém bude tento týden rozhodovat Poslanecká sněmovna. Co vás k tomu vede?

Po jarním nouzovém stavu byl ten současný vyhlášen už 5. října, a trvá tedy už pátý měsíc. Protože po prvních 30 dnech musí vláda žádat Sněmovnu, byla to příležitost chtít po vládě skládat účty, informovat Sněmovnu o svých úmyslech a případně jí doporučit určitý postup. Tady nám s vládou

došla trpělivost, její opatření jsou bohužel chaotická, vyvolávající v občanech spíše nedůvěru. S vládou, která na své sliby zapomene hned po hlasování, těžko uzavírat dohody. Samotný nouzový stav pak je jen právním rámcem pro přijímaná opatření. V podstatě by měl být přijímán jen na velmi omezenou dobu a jeho ukončením nevznikne žádná neřešitelná situace a kolaps. Opatření mohou být přijímána dál, jen méně plošná, méně omezující osobní svobody a decentralizovaná. To, že vláda tak dlouho prodlužovala nouzový stav, byla spíše její pohodlnost a alibismus.

Pokud by kabinet Andreje Babiše přece jen splnil alespoň některé vaše podmínky, např. alespoň částečně vrátil děti do škol, je možné, že poslanci KSČM nakonec zvednou ruku pro prodloužení nouzového stavu? A už jste se rozhodl i vy sám?

Rozhodnutí výkonného výboru ÚV KSČM je zásadní. Bylo přijato jasnou většinou a s argumentací, že sliby na poslední chvíli už nás nezviklají. Pokud vláda svým chováním na nás opakovaně „hází bobek“, je to chování, které si nemůžeme nechat líbit. Oprávněnost našeho požadavku vrátit děti do škol už zjevně pochopily i další strany vlády i opozice. Doufejme, že bude brzy realizováno. Ale je to rozhodnutí, které není závislé na existenci nouzového stavu. Poslanecký klub si odmítavé doporučení stranického orgánu osvojil jako celek a podporu vládu ve věci nouzového stavu vylučují. Poněkud hysterické reakce vicepremiéra Hamáčka máme za výraz neochoty změnit dosavadní nevyhovující postupy.

V posledních dnech se nejvíce mluví právě o nutnosti co nejdříve otevřít školy. Proč je to podle vás tak důležité? Nehrozí, že tím dojde k dalšímu nárůstu počtu nakažených a dalšímu tlaku na nemocnice? Neměly by se děti, které budou chodit do školy, testovat?

Ano. Tento náš požadavek na vládu považuji za nejdůležitější. Jednak jde o kvalitu vzdělání dětí, ten výpadek v normální výuce už je značný. Distanční vzdělávání je nouzové řešení a nemělo by trvat dlouho. A pak jde i o uvolnění zátěže rodičů, kteří se zejména dětem na prvním stupni musejí věnovat a komplikuje jim to život v zaměstnání. Pokud jde o rizika, tak neexistuje jednoznačný závěr, že školy jsou tak zásadním ohniskem nákazy. Pokud by měl být někdo chráněn testy a přednostní vakcinací, tak by to měli být především pedagogové, kteří jsou navíc často právě ve vyšším věku.

Vláda, kterou KSČM po celou dobu toleruje, je také terčem kritiky za příliš dlouhý a přísný lockdown, který navíc podle všeho přestal fungovat. Postupuje v tomto ohledu vláda správně?

Stavět proti sobě ochranu zdraví a ekonomiku je zavádějící. Zdravý občan je základem fungující ekonomiky a kolabující ekonomika nutně postihne i funkčnost resortu zdravotnictví. Problém pandemie musí být proto posuzován komplexně, nemůže jít jen o diktát několika virologů. Odlišme také jarní vlnu nákazy od návratu epidemie po letním uvolnění. Když v březnu přišel první covidový náraz, byla to nová věc, veřejnost také děsil italský příběh. Nejen česká vláda reagovala uzamykáním ekonomiky, které se přesunulo nakonec i na velké firmy. Za této situace byly chmurné perspektivy a očekávalo se, že v roce 2020 spadne výkon české ekonomiky až o 10 %. Praxe ukázala, že ani plošný lockdown nákazu nezastaví a že důležitější je cílené, spíše selektivní omezování sociálních kontaktů. Podzim už velké firmy tolik nepostihl a propad ekonomiky nakonec činil loni „jen“ 5,6 %, což je pod evropským průměrem. Na potlesk pro vládu to ale rozhodně nebylo, ovlivnil to fakt, že ČR má výrazně vyšší podíl průmyslu. Omezování ekonomiky ovšem tvrdě dopadlo na sektor služeb, zejména obchod, ubytování a stravování. Zde je chyba vlády, že více nevnímala věcnou kritiku cílení restrikcí a kompenzací. Lze se poučit i z jiných zemí, které nešly tak daleko v zavírání různých provozoven. U nás to mělo někdy zbytečně likvidační charakter.

Kdybyste měl vládu za něco v souvislosti s bojem proti covidu-19 pochválit, co konkrétního by to bylo? A naopak, co podle vás vláda nezvládla a v čem udělala největší chybu?

Celou řadu opatření, která realizovala česká vláda, můžeme vidět i jinde ve světě. Počínaje odkladem a odpuštěním daňových a pojistných odvodů přes programy Antivirus, které zachránily až milion pracovních míst, až po různou škálu kompenzačních programů. Vysoký rating ČR umožnil sehnat na to na finančních trzích zápůjční zdroje. V roce 2020 se zvýšil vládní dluh o půl bilionu korun. Co byl problém, byla administrace a dostupnost programů, přitom nešlo o nedostatek zdrojů. Z plánovaného loňského deficitu nebylo čerpáno 133 miliard. Do časového skluzu se dostala příprava tzv. kurzarbeitu, který by měl nahradit program Antivirus. V zdravotní oblasti lze kriticky hodnotit systém testování, který by měl nejen zajistit zdravotní data, ale také chránit příslušná pracoviště. Vakcinační program bohužel šustí papírem. Především pro nedostatek vakcín a ujasnění, jak budou podávány občanům. Nedostatek vakcín je problém nejen včasné objednávky různých vakcín, ale také jejich včasného a transparentního prověření. Očkování je dobrovolné a mnozí občané se očkování bojí. Potřebují tedy doložit certifikovanou autoritou, že je účinná a bezpečná. Nemyslitelné je pak chtít omezovat obecným předpisem neočkované občany jako občany druhé kategorie. Po informacích o testech vakcíny volají i lékaři, kteří při aplikaci vakcíny logicky chtějí znát rizika reinfekce či imunitní reakce zejména rizikových skupin. Vnášet do volby vakcíny politický boj či kádrovat je podle země původu je absurdní. A nemůžeme být jen pasivními diváky, pokud tato zásadní zdravotní otázka je spíše předmětem boje o zisky z farmaceutického byznysu.

Covid-19 má nejen zdravotní a společenské následky, ale také ekonomické. Vláda přichází s dalšími a dalšími kompenzacemi. Je to podle vás v pořádku? Co si ještě veřejné rozpočty mohou dovolit?

Loňský rozpočtový deficit byl 367 miliard, to není v mezinárodním srovnání nijak dramatické číslo. V této době se zadlužují všichni. Co je důležité, nač budou tyto peníze použity a jak budou z dlouhodobého hlediska veřejné finance opět konsolidovány. Protože riziko dluhové spirály je reálné. Národní rozpočtová rada připouští možnost nárazu na parametr tzv. dluhové brzdy, tj. podíl dluhu na HDP 55 %, už během příštího volebního období. Rozpočet na letošní rok byl přijímán pod tlakem a s nespolehlivými východisky. Plán letošního deficitu 320 miliard není reálný už kvůli protlačení daňového balíčku na konci roku, který zatíží rozpočet dalším propadem příjmů o 90 miliard. Podíl dluhu na HDP letos zřejmě dosáhne 40 %. Tuto tendenci je třeba včas podchytit, z této pasti se nelze jen proškrtat, potřebujeme i plán na oživení ekonomiky, na spravedlivější rozdělení daňového břemene a zajištění udržitelnosti zdravotního a penzijního systému. Tyto otázky budou kardinální pro odchod z krize a odpovědi na ně budou důležité pro kampaň do podzimních parlamentních voleb.

Do blížících se sněmovních voleb vstoupil Ústavní soud svým nálezem, ve kterém zrušil část volebního zákona. Jak vnímáte toto rozhodnutí soudu?

KSČM vždy podporovala poměrnost volebního systému a z tohoto pohledu parlamentní volby v posledních dvaceti letech nebyly ideální. Hlasy pro konkrétní strany v konkrétních krajích skutečně neměly stejnou váhu. Z tohoto pohledu nám zrušení tzv. d'Hondtova koeficientu přepočtu mandátů nevadí. Zvýšení poměrnosti systému přesněji vyjádří vůli voličů. Problém je v načasování tohoto kroku, kdy už byly vyhlášeny volby, a pokud mají obě komory Parlamentu nahradit vypuštěnou část zákona, dostávají se do časového stresu. V podstatě na tak závažnou věc mají jen pět měsíců. Nabízí se otázka, proč ústavní stížnost na volební zákon vznikla až nyní, když tento systém byl uzákoněn již v roce 2000. A proč na verdiktu soud pracoval přes tři roky. Ale rozsudek je třeba nyní respektovat a efektivním způsobem na něj reagovat, tedy nalézt politickou shodu napříč spektrem a mezi oběma komorami. Z pohledu KSČM situaci zjednoduší, pokud nebude ambice měnit volební kraje, konsenzuálně se upraví kvorum pro koalice a vybere se matematický vzorec pro přepočet mandátů, který vyhoví verdiktu Ústavního soudu. Vrací se do hry otázka druhého skrutinia, jak to bylo v 90. letech minulého století. Nyní jsou klíčové vzájemné konzultace, jejich výsledek teprve vyhodnotíme.

Mluví se také o tom, že KSČM by moha ještě do termínu voleb vypovědět toleranci vlády

ANO a ČSSD. Je k tomu podle vás důvod. A pokud ano, je faktický, nebo pouze předvolební?

Naprosto nezbytná je jasná a srozumitelná emancipace KSČM od vládního hnutí ANO. I když jsme stranou pouze tolerující a vždy jsme tento vztah chápali jako nouzovou taktiku menšího zla, dostávali jsme se do stínu Andreje Babiše. Dostatečně zviditelnit témata, ve kterých se lišíme a která ani nebyla předmětem tolerance, se málo dařilo. Hodnocení plnění tolerance ukazuje, že i na tomto poli vše nevychází. Řekněme, že ve věci zdanění církevních restitucí to bylo zapříčiněno rozhodnutím Ústavního soudu. Ale ve věci zabránění nárůstu ceny bydlení o úspěchu mluvit nelze, podíl veřejného sektoru ve věci hospodaření s vodou se řeší velmi pomalu. Jen částečně byl plněn úkol růstu minimální mzdy. Napětí ale je mimo toleranční patent, např. při projednávání veřejných financí. Podvedení se cítí naši voliči, pokud jde o převedení části zvýšení rozpočtu Ministerstva obrany do vládních rezerv pro potřeby řešení krize. Daňový balíček dramaticky snižující příjmy rozpočtu byl prohlašován s opozičními ODS a SPD. Pokud se nezdaří zreformovat rozpočtové příjmy, může to zásadně podvázat financování veřejných služeb. Kromě problému prodloužení státní nouze se můžeme s vládou rozejít i v případě novely státního rozpočtu připravované na jaro. Zásadní požadavek je ještě prosadit novelu zákoníku práce, která by zavedla pětítýdenní dovolenou. Pochybnosti o spolehlivosti ANO ale rostou. V KSČM proto sílí hlasy, že přínos tolerančního patentu se vyčerpá a že by měl být ukončen. Buď proto, že definitivně selže dohádovací řízení, anebo že se tak rozhodne nejvyšší stranický orgán ještě před stranickým sjezdem.

Váš stranický sjezd na jaře 2020 nemohl být kvůli pandemii realizován. Přitom ve straně sílí kritické hlasy, protože výsledky posledních voleb opakovaně nebyly pro KSČM příliš lichotivé. Jak vidíte šanci na to, že KSČM bude schopna na nepříznivý vývoj reagovat?

Ke kolísání volebních výsledků docházelo i v minulosti, současný sestup volebních výsledků je ale hlubší a dlouhodobější. Souvisí to se stárnutím strany a s tím, že věrní voliči, voličské jádro, už nestačí na záchranu. Klíčové je přesvědčit ty voliče, kteří se od roku 2017 přesunuli jinam, aby se vrátili ke KSČM jako užitečné levicové alternativě. Že umíme být obhájci neprivilegovaných a nejsme jen přívěskem oligarchy, že úvahy o systémové alternativě se opírají o realizovatelné vize a že neduníme populistickou prázdnotou. Jako partner pro širší spolupráci budeme vnímáni, když se vyhneme mrtvým sporům, z historie berme jen to pozitivní a distanci KSČM od minulých chyb nezpochybňujeme. Protestní voliče oslovme pozitivně, ne imitováním odpudivých krajností. Naše humánní a solidární hodnotové zakotvení musí být jasné. Taková stranická perspektiva vyžaduje předejít štěpení do různých proudů. Věcí společného zájmu učinit schopnost posunout generační obměnu a zvládnutí střídání na čele strany. Výhodou tu je, že dosavadní předseda Filip prohlásil, že již kandidovat nebude a že i jeho příznivci mohou přispět k stabilní širší dohodě. Ať již to bude na stranickém sjezdu, který byl přesunut na konec března s dosud nejasnou hygienickou situací, anebo ještě před sjezdem. V každém případě s důrazem na přípravu podzimních voleb.

Často se mluví o tom, že právě hnutí ANO vám „vysává“ voliče. Čím je chcete zaujmout v následujících volbách a jakou budoucnost jim v dnešní náročné době chcete nabídnout?

Skutečně nejvíce voličů od nás v roce 2017 odešlo k vládnímu ANO. Riziko sílícího sociálního napětí může ukázat, že jejich očekávání od Andreje Babiše už narazilo na strop možností. Tím vzniká šance pro stranu, pro niž bude sociální rozměr změn, které nás čekají, alfou a omegou. Znamená to především určit volební priority pro kampaň 2021 a urychleně je dostat do povědomí veřejnosti. Současně s tím vysvětlit, jak tyto aktuální cíle souvisejí s cíli strategickými, s možnou demokratickou změnou systémové podstaty současných problémů. Pokud jde o volební priority, tak musíme znovu otevřít naše téma daňové progresse a zdanění vybraných nadnárodních firem. Nenechat dál krváčet českou ekonomiku do zahraničí a posílit roli státu v některých oborech. Důležitá je také důsledná ochrana našich zdrojů (půda, voda, suroviny). Chtějme posílit nabídku dostupného bydlení, zejména v sektoru družstev a obcí. Dále určíme jasnou cestu, jak ukončit politiku levné práce a přiblížit české

mzdy vyspělým zemím. Ukončit exekuční byznys, kvůli kterému končí i poctiví pracovití lidé v pasti chudoby. A v neposlední řadě dlouhodobé úsilí o zdravé životní prostředí dát do souladu se sociálními cíli a s ochranou potenciálu české ekonomiky.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz>